

การขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ด้านที่ ๓ การสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน
เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารขยะในสถานศึกษาสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(School Recyclable Waste Bank)

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้กำหนด ๕ นโยบายหลักที่จะนำไปสู่เป้าหมายการ "บำบัดทุกข์ บำรุงสุข" เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านความสะอาดสุขาภิบาล โดย ๕ นโยบายหลักประกอบด้วย ๑) การจัดระเบียบสังคม ปราบปรามผู้มีอิทธิพล ๒) การปราบปรามและป้องกันยาเสพติด ๓) การสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน ๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน และ ๕) น้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน

เพื่อส่งเสริมให้เกิดการคัดแยกขยะต้นทาง สร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ ช่วยลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาและชุมชน และเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้ในการคัดแยกขยะรีไซเคิลที่ถูกต้องเหมาะสมให้กับนักเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการขับเคลื่อนตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ด้านที่ ๓ การสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๒. กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (๑๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (๑๘) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

มาตรา ๑๗ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (๑๑) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม (๑๒) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ

๒.๒ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (๓) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๒.๓ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๒.๔ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗

ข้อ ๖ การจัดการมูลฝอยตามประกาศนี้ให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีระบบจัดการและกำจัดมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

ข้อ ๗ ราชการส่วนท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณและคัดแยกตามประเภทมูลฝอย เช่น มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยอันตราย มูลฝอยยากกลับมาใช้ใหม่ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ โดยทิ้งมูลฝอยลงภาชนะรองรับที่จัดให้อย่างถูกประเภทหรือจัดเก็บโดยใช้ถุงสีแยกประเภทมูลฝอย ทั้งนี้ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่และมีความรับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด รวมถึงออกทั้งเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ

๒.๕ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“เครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” หมายความว่า การเชื่อมโยงกันของ ออถ. เพื่อการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนข่าวสาร หรือทำกิจกรรมร่วมกัน ในการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติด้วยความเป็นอิสระและเท่าเทียมกันของบุคคล ภายใต้พื้นฐานการเคารพสิทธิและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน และใช้หลักธรรมาภิบาลในการทำงานร่วมกัน โดยใช้ชื่อย่อว่า “เครือข่าย ออถ.” และเรียกชื่อภาษาอังกฤษว่า “Local Environment Volunteer Network” และใช้ชื่อย่อภาษาอังกฤษว่า “LEV-Net”

ข้อ ๕ ออถ. และเครือข่าย ออถ. ตามระเบียบนี้ต้องมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (๑) ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในชุมชน รวมถึงในการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๒) เสริมสร้างจิตสำนึก กระบวนการเรียนรู้ การพึ่งตนเอง รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๓) ประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกันระหว่าง ออถ. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการและเครือข่าย ออถ.

๓. เป้าหมายการดำเนินงาน

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
๑. สถานศึกษาในสังกัด อปท. มีการจัดตั้งชมรม/เครือข่าย/ ชุมนุมอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกของสถานศึกษา เพื่อเป็นเครือข่ายในการขับเคลื่อนงานด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา หรือร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในโอกาสต่างๆ	- ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัด อปท. มีการจัดตั้งชมรม/เครือข่าย/ ชุมนุมอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกของสถานศึกษา - เป้าหมายร้อยละ ๗๐ (วัดผลเฉพาะศึกษาที่มีการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน ๓๖๕ แห่ง ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๘)
๒. สถานศึกษาในสังกัด อปท. มีการจัดตั้งธนาคารขยะ สถานศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกให้แก่นักเรียนในการคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือน และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	- ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัด อปท. มีการจัดตั้งธนาคารขยะสถานศึกษา - เป้าหมายร้อยละ ๗๐ (วัดผลเฉพาะสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน ๓๖๕ แห่ง ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๘)

๔. แผนปฏิบัติการ (Action Plan)

หน่วย ดำเนินการ	ขั้นตอน	กำหนดการ ดำเนินงาน	กำหนดการจังหวัด รายงานผลให้ สส.
<p>สธจ.</p>	<p>๑. จังหวัดดำเนินการแจ้ง อปท. ให้สำรวจข้อมูล พร้อม ทั้งรวบรวมข้อมูลของ อปท. และจัดทำข้อมูลตามแบบ รายงานของจังหวัดพร้อมทั้งรายงานให้ สส. ทราบ ดังนี้</p> <p>๑.๑ ชมรม/เครือข่าย/ชุมนุมอาสาสมัครท้องถิ่น รักษโลกรของสถานศึกษา</p> <p>- แบบรายงาน อปท. - แบบรายงานจังหวัด </p> <p>๑.๒ การจัดตั้งธนาคารขยะในสถานศึกษาสังกัด อปท.</p> <p>- แบบ อปท. - แบบจังหวัด </p>	<p>มีนาคม ๒๕๖๘</p>	<p>๑๑ เมษายน ๒๕๖๘</p> <p>- ช่องทางการ รายงานของจังหวัด</p> <p>๑. ชมรม อสส</p> <p>๒. ธนาคารขยะ สถานศึกษา</p>
<p>สธจ.</p>	<p>๒. จังหวัดแจ้งคู่มือธนาคารขยะรีไซเคิลเพื่อให้ อปท. พิจารณาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนธนาคารขยะ ของสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาขึ้นไป (https://online.anyflip.com/cjlyn/wifn/mobile/)</p>	<p>มีนาคม ๒๕๖๘</p>	<p>- คู่มือธนาคารขยะ รีไซเคิล</p>
<p>สธจ.</p>	<p>๓. จังหวัดจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานให้กับ ในสถานศึกษาสังกัด อปท. (ทั้งนี้อาจพิจารณาให้มีการถอดบทเรียน หรือถ่ายทอด องค์ความรู้ในการจัดตั้งชมรม/เครือข่าย/ชุมนุม อาสาสมัครท้องถิ่นรักษโลกร หรือการจัดตั้งธนาคารขยะ ของสถานศึกษา จากต้นแบบ หรือจากหน่วยงานภาคี เครือข่าย ได้แก่ ธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัด ธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ สำนักงานทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ฯลฯ)</p>	<p>พฤษภาคม ๒๕๖๘</p>	

หน่วย ดำเนินการ	ขั้นตอน	กำหนดการ ดำเนินงาน	กำหนดการจังหวัด รายงานผลให้ สก.
อปท.	<p>๔. อปท. แจ้งสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการ ดังนี้</p> <p>๔.๑ การตั้งชมรม/เครือข่าย/ชุมนุมอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักษ์โลกของสถานศึกษา</p> <p>๑) รับสมัครนักเรียนเพื่อเป็นอาสาสมัครท้องถิ่น รักษ์โลก (อถล.)</p> <p>๒) พิจารณาจัดตั้งชมรม/เครือข่าย/ชุมนุม อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกของสถานศึกษา และจัดทำ แผนงาน/กิจกรรม เพื่อดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ของสถานศึกษา หรือร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในโอกาสต่างๆ (กรณีสถานศึกษาได้มีการจัดตั้งชมรม/เครือข่าย/ชุมนุม ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว ซึ่งอาจไม่ได้ใช้ชื่อชมรม/เครือข่าย/ ชุมนุม อถล. โดยตรง สามารถนับได้ว่าเป็นชมรม/เครือข่าย/ ชุมนุม ของ อถล. ได้เมื่อนักเรียนทุกคนในชมรมฯ ต้องสมัคร เข้าร่วมเป็นสมาชิก อถล.)</p>	มิถุนายน ๒๕๖๘	
สถานศึกษา	<p>๓) สถานศึกษาสรุปผลการตั้งชมรม/ เครือข่าย/ชุมนุมอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ของสถานศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด ทราบภายในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘</p>		
สถานศึกษา	<p>๔.๒ การจัดตั้งธนาคารขยะในสถานศึกษา</p> <p>๑) ให้เครือข่าย อถล. นักเรียน ดำเนินการคัดเลือก คณะกรรมการขยะของสถานศึกษา โดยมีนักเรียน เป็นคณะกรรมการ และมีครูเป็นที่ปรึกษา</p> <p>๒) คณะทำงานจัดประชุมเพื่อจัดทำระเบียบธนาคารขยะ สถานศึกษา</p> <p>๓) เชิญชวนครู บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน และ สมาชิก อถล. ของสถานศึกษา สมัครเข้าร่วมเป็น สมาชิกธนาคารขยะของสถานศึกษา</p> <p>๔) สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมสมาชิกธนาคารขยะ ของสถานศึกษา เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานให้สมาชิก ได้รับทราบ</p> <p>๕) เปิดดำเนินการธนาคารขยะสถานศึกษา</p> <p>๖) สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินการธนาคารขยะ เป็นประจำทุกเดือนรายงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้น สังกัดทราบ ทุกวันที่ ๑ ของเดือน (เริ่มรายงานครั้งแรกวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘)</p>	มิถุนายน ๒๕๖๘	

๕. ผู้ประสานงาน

๑. นายภิเชก มีทอง

โทรศัพท์ ๐๙๕-๑๖๙๖๔๑๙

๒. นางสาวบุษน้ำเพชร เหล่าเจริญ

โทรศัพท์ ๐๘๕-๘๙๒๑๘๘๒

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น